

Zvuk orgulja na ulicama Koreje

Najglasnije orgulje porijeklom iz Rhöna

„Može li glasnije?“ – Na pitanje idola iz stripova Wernera (vrijedilo je za motore ...) kada se odnosi na orgulje napravljene za posjetioce Expo 2012 u korejskom gradu Yeosu imamo samo jedan odgovor: „Ne!“

U tišini Urspringena, dijela grada Ostheim vor der Rhön, krajem listopada prošle godine je bilo maksimalno glasno. U tradicijom bogatoj firmi za izradu orgulja Hey je izrađen „Vox Maris“, spreman za sviranje i spojen na dovod komprimiranog zraka. Thomas Hey je izvršio zadnje uštimanje; još jedanput ugodio ovdje, provjerio tamo. Ipak to nisu „bilo kakve“ orgulje. Ne, orgulje „Glas mora“ su sastavni dio „Sky Towera“, glavne

atrakcije sajma Expo 2012, koji će uz moto „The Living Ocean and Coast“ („Živuci ocean i obala“) od 12. svibnja do 12. kolovoza 2012 privući osam milijuna posjetitelja u Yeosu, grad na južnoj obali Koreje sa 300 000 stanovnika.

„Sky Tower“ – nekadašnji silos cementa s dva tornja visine 55 m – jedan je od glavnih simbola ovog Expo-a, koji će i po završetku sajma ostati turistička atrakcija. Njegova platforma s pogledom, koja prekriva obje krovne površine, nudi najbolji panoramski pogled na područje Expo-a, grad Yeosu i obalu s otocima ispred njega. Orgulje „Vox Maris“ su integrirane u jednom od tornjeva silosa, poput ukrasa koji su donijeli morski valovi te će energično i glasno doprinijeti pozadinskoj glazbi Expo-a. Posebna je atrakcija to što posjetitelji na orguljama mogu „svirati“ preko svojih tablet računala.

Superlative orgulje

S orguljama „Vox Maris“ je tvornica orgulja Hey uspjela napraviti jedan od najvećih glazbenih instrumenata na svijetu: bakrene svirale duge i do deset metara imaju raspon zvuka od gotovo šest i pol oktava. Klavijatura s 80 ručnih tipki i papučicama s 30 tipki elektronski upravlja sviralama. Posjetitelji njima mogu rukovati i preko aplikacije za tablet računalo te tako dokazati svoje glazbene sposobnosti javno, kako to nigdje drugdje ne bi imali priliku.

Nisu samo dimenzije orgulja „Vox Maris“ predstavljale veliki izazov za proizvođače orgulja iz Rhöna. Tu je primjerice i „akustika“ nepostojeće koncertne dvorane: najzad, dovoljno je zahtjevno i „normalne“ orgulje optimalno prilagoditi zvučnim uvjetima okoline u kojoj su postavljene i u kojoj će svirati. Ali tamo su

Tradicija ručnog rada i moderna tehnika u tvornici orgulja Hey idu ruku pod ruku

preduvjeti zadani i nepromjenjivi. A to baš i nije tako na otvorenome, a posebice ne na obali mora, gdje vjetar različitih brzina i smjerova stalno pokušava skrenuti zvučne valove. Tako je prvi izazov bakrenih orgulja bio da budu što je glasnije moguće – društvo Expo-a ionako propagira da se orguljama „Zvuk mora“ može imitirati i truba za maglu oceanskih parobroda. Dosljedno tome Thomas Hey je nekoliko dana prije utovara orgulja za transport u Koreju tom prigo-

dom dana otvorenih vrata u poduzeću za izradu orgulja za redakciju „Guinness Book of Records“ morao provesti točna, temeljito zabilježena mjerenja glasnoće, na instrumentu instaliranom za generalnu probu. Malo prije datuma tiskanja ovog izdanja KAESER Reporta je redakcija Guinnessove knjige obznanila da će orgulje „Vox Maris“ u sljedećem izdanju biti navedene kao najglasnije orgulje na svijetu.

Orgulje za Expo se preko Kaeser vijčanog kompresora tipa DSD 202 T opskrbljuju potrebnim komprimiranim zrakom. Pri tome je tlak, kojim zrak puše u svirale, od 8 bara iznad atmosferskog tlaka za otprilike faktor 1000 iznad onoga što je uobičajeno za orgulje. Ali, obične orgulje ne moraju ozvučiti čitav morski tjesnac ...

Za razliku od orgulja „Zvuk mora“ radionica, u kojoj su orgulje nastale, ima mnogo skromnije potrebe za komprimi-

Metalne svirale nastaju prema staroj recepturi od legure kositra i olova točno definirane debljine stjenke. Ali orgulje se ne sastoje samo od svirala – kojih je kod velikih instrumenata i preko tisuću. Izrada orgulja reflektira složenost instrumenta. Najrazličitije sposobnosti moraju se stopiti u harmoničnom skladu, svaki je djelatnik Hey tvornice orgulja stručnjak na svom području, bilo to u izradi svirala, izradi sustava zraka, izradi kućišta, izradi klavijature i trakture, konstrukcije i intonacije. Ali samo usklađeni orkestar svih solista jamči savršenstvo zanata.

Tako graditelji orgulja u pravilu postupaju kao i uspješni inženjeri za komprimirani zrak: samo uz temeljito promatranje različitih komponenti kao cjelovitog sustava moguće je postići trajne i maksimalne rezultate – ovdje skladnog zvuka, a kod komprimiranog zraka učinkovitosti i raspoloživosti.

ranim zrakom; a njih već desetljećima pokriva jedan Kaeser vijčani kompresor serije SM 6, koji i dan danas neumorno „prede“ i pomaže stručnjacima za izradu orgulja u njihovom zahtjevnom ručnom radu.

„Izrada orgulja je timski rad“, zna Thomas Hey, koji zajedno sa svojim bratom Christianom sada već šestu generaciju radi u tradicionalnom poduzeću kojega vodi njihov otac Herbert Hey. Sve djelatnice i djelatnici u Hey tvornici orgulja su poznavatelji ne samo pojedinih aspekata orgulja, nego cjelokupnog instrumenta. Uspješna izrada orgulja pretpostavlja opsežno znanje o tome, kako svi dijelovi međusobno zahvaćaju jedni u druge.

Dobro uštiman zvuk orgulja prije svega počiva na iskusnoj umjetnosti obrtnika tijekom izrade svakih pojedinih orgulja od drveta ili metala. Koristi se samo odabrano domaće plemenito drvo poput hrasta, jele, bora, lipe i raznih voćki.

■ Autor: Klaus Dieter Bätz
 Kontakt: klaus-dieter.baetz@kaeser.com

